

4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Materyal Kullanımı: Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'ne İlişkin Öğretici Görüşlerinin İncelenmesi Üzerine Nitel Bir Araştırma (Karabük Örneği)

Bediha Emin
Kur'an Kursu Öğreticisi

 0000-0002-0191-4627
Diyanet İşleri Başkanlığı,
Safranbolu İlçe Müftülüğü
ROR : 007x4cq57

bedihaemin@hotmail.com
Karabük, Türkiye

Ahmet Ali Çanakcı
Doç. Dr.

 0000-0001-6200-2763
Balıkesir Üniversitesi, İlahiyat
Fakültesi, Felsefe ve Din Bilimleri
Anabilim Dalı
ROR : 02tv7db43

ahmet.canakci@balikesir.edu.tr
Balıkesir, Türkiye

Öz

Diyanet İşleri Başkanlığı, okul öncesi dönem çocuklarının yaş ve gelişim düzeylerine uygun dinî ve ahlaki gelişimlerini desteklemek amacıyla 2013-2014 eğitim-öğretim yılında pilot bölgelerde 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarını başlatmıştır. Bu süreçte söz konusu yaş grubunun ihtiyaçlarına uygun eğitim programları ve öğretim materyalleri geliştirilmiştir. Bu materyaller arasında yer alan etkinlik kitapları, okul öncesi çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimlerini destekleyen önemli araçlar olarak değerlendirilmektedir. Bununla birlikte okul öncesi dönemde kullanılan materyallerin çocukların yaş ve gelişim özelliklerine uygun olması, ilgi çekici nitelikte bulunması ve çok yönlü gelişimlerini desteklemesi büyük önem taşımaktadır. Bu bağlamda araştırma, Türkiye Diyanet Vakfı tarafından yayınlanan Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'ni 4-6 yaş grubunda görev yapan öğretmenlerin görüşleri doğrultusunda içerik, görsel tasarım ve fiziksel özellikleri bakımından değerlendirilmesini amaçlamaktadır. Araştırma nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine göre tasarlanmıştır. Bu çalışmada 4-6 yaş grubunda çalışan öğretmenlerin materyal kullanımı ve Adım Adım İyilik isimli okul öncesi eğitim seti hakkında görüş, deneyim ve sorunlarının betimlenmesi hedeflendiğinden dolayı durum çalışması deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Karabük'te bulunan 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında görev yapan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmada katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örneklem yöntemi kullanılmıştır. Katılımcıların sayısı belirlenmeden araştırmaya başlanmış ve görüşme sayısı 20'ye ulaştığında toplanan verilerin tekrarlanmasından dolayı çalışmanın veri doygunluğuna ulaştığı düşünülmektedir görüşmeler tamamlanmıştır. Çalışmada literatür taraması sonrasında ve alan uzmanlarıyla yapılan görüşmeler sonucunda yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Katılımcılardan randevu alınmış ve araştırma hakkında bilgi verilmiştir. Katılımcılara "Gönüllü Onam Formu" sunularak katılımcıların onayı alınmıştır. Araştırmada görüşmeler katılımcılarla yüz yüze

gerçekleştirilmiştir. Bu araştırmada verilerin analizi, içerik analizi tekniği ile yapılmıştır. Araştırmada toplanan veriler transkripsiyon işlemi sonrasında belirli kodlar ve kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Kategorilere dayanan tematik analiz literatürle karşılaştırılarak bütünsel bir yaklaşımla yorumlandı. Araştırma sonucu, 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenlerin derslerinde çeşitli öğretim yöntem ve tekniklerinden yararlandıklarını ve aynı zamanda farklı öğretim materyallerini kullandıklarını göstermektedir. Bu kapsamda öğretmenlerin, derslerde eğitim seti olarak Adım Adım İyilik Eğitim Seti'ni tercih ettikleri tespit edilmiştir. Kur'an kursu öğretmenlerinin söz konusu sete ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde, setin fiziksel özelliklerinin sınıf içi kullanım açısından uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, eğitim setinin görsel ve içerik yönünden değerlendirilmesi sonucunda ise 4-6 yaş grubu çocukların ilgisini çekecek nitelikte olması ve içeriğin kolaydan zora doğru olacak şekilde iyileştirmeye ihtiyaç olduğu görülmüştür. Araştırma sonuçları çerçevesinde görsel tasarımının çocukların dikkatini çekecek şekilde geliştirilmesi ve içerik yapısının basitten karmaşığa doğru kademeli bir ilerleme sağlayacak biçimde düzenlenmesi önerilmektedir. Bu araştırmanın, 4-6 yaş grubuna yönelik Kur'an kurslarında kullanılan eğitsel materyallerin geliştirilmesi ve güncellenmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Din Eğitimi, Materyal, Eğitim Seti, 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu, Okul Öncesi Eğitim.

Atıf Bilgisi

Emin, Bediha – Çanakçı, Ahmet Ali. “4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Materyal Kullanımı: Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'ne İlişkin Öğretici Görüşlerinin İncelenmesi Üzerine Nitel Bir Araştırma: Karabük Örneği”. *Yakın Doğu Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 12/1 (Haziran 2026), 175-207. <https://doi.org/10.32955/neu.ilaf.2026.12.1.07>

Geliş Tarihi	11.01.2026
Kabul Tarihi	31.05.2026
Yayın Tarihi	30.06.2026
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme
Etik Beyan	Balıkesir Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulu, 06.12.2023 tarihli ve 2023/09 sayılı toplantısında, başvurunun bilimsel araştırma etiği açısından “Uygun” olduğuna karar vermiştir. Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin
Makale Bilgisi	Bu çalışma, 2024 yılında Doç. Dr. Ahmet Ali ÇANAKCI danışmanlığında Bediha Emin tarafından hazırlanan “Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Setinin Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş öğretim programına göre incelenmesi” başlıklı yüksek lisans tezinden türetilmiştir.
Yazar Katkı Düzeyleri	Sorumlu Yazar: Bediha Emin. Fikir ve Planlama Yazar 1, %60, Yazar 2 %40; Literatür Taraması ve Veri Toplama Yazar 1, %70, Yazar 2 %30; Analiz ve Yazım Yazar 1, %70, Yazar 2

	%30; Toplam Yazar 1, %66, Yazar 2 %34
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları CC BY-NC 4.0 lisansı altında yayımlanmaktadır.
Yapay Zekâ Kullanımı	Yapay Zeka kullanımına ilişkin tüm sorumluluk yazarlara aittir.

Material Use in Qur'an Courses for Children Aged 4–6: A Qualitative Research on Examining Instructors' Views Regarding the Step-by-Step Kindness Preschool Education Set (The Case of Karabük)

Bediha Emin

Teacher at a Qur'an
Course

0000-0002-0191-4627

Safranbolu District Mufti's Office,
Presidency of Religious Affairs

ROR 007x4cq57

bedihaemin@hotmail.com

Karabük, Türkiye

Ahmet Ali Çanakçı

Assoc. Prof.

0000-0001-6200-2763

Balıkesir University, Faculty of
Theology, Department of Philosophy
and Religious Studies

ROR 02tv7db43

ahmet.canakci@balikesir.edu.tr

Balıkesir, Türkiye

Abstract

The Presidency of Religious Affairs initiated Qur'an courses for children aged 4–6 in pilot regions during the 2013–2014 academic year in order to support the religious and moral development of preschool children in accordance with their age and developmental levels. In this process, educational programs and instructional materials appropriate to the needs of this age group were developed. Among these materials, activity books are considered important tools that support the cognitive, affective, and psychomotor development of preschool children. However, it is of great importance that the materials used in the preschool period are appropriate to the age and developmental characteristics of children, are engaging, and support their multidimensional development. In this context, the study aims to evaluate The Step-by-Step Kindness Preschool Education Set, published by the Türkiye Diyanet Foundation (TDV), in terms of its content, visual design, and physical characteristics based on the opinions of instructors working with the 4–6 age group. The research was designed according to the case study pattern, one of the qualitative research methods. Since this study aims to describe the views, experiences, and problems of instructors working with the 4–6 age group regarding the use of materials and the preschool education set titled The Step-by-Step Kindness Preschool Education Set, the case study design was employed. The study group of the research consists of instructors working in Qur'an courses for the 4–6 age group located in Karabük during the 2023–2024 academic year. In the research, the purposive sampling method was employed to identify participants. The study began without determining the number of participants in advance, and when the number of interviews reached 20, the interviews were concluded as the collected data began to repeat and it was considered that data saturation had been reached. Following a literature review and consultations with field experts, a semi-structured interview form was prepared for the study. Appointments were arranged with participants and they were informed about the research. A “Voluntary Consent Form” was presented to the participants and their consent was obtained. The interviews in the study were conducted face-to-face with the participants.

In this research, the analysis of the data was carried out using the content analysis technique. After the transcription process, the collected data were classified under specific codes and categories. The category-based thematic analysis was interpreted holistically in light of the literature. As a result of the research, it was found that instructors working with the 4–6 age group use various methods and techniques to make lessons more engaging. It was also concluded that they actively incorporate the use of materials in their lessons. Participants stated that the physical characteristics of the education set were suitable as instructional materials. However, the research also revealed that educational materials prepared for the 4–6 age group should be designed by considering children's age and developmental characteristics, interests, and needs. In addition, it is recommended that the visual design of materials be developed in a way that attracts children's attention and that the content structure be organized to provide a gradual progression from simple to complex. This research is expected to contribute to the development and updating of educational materials used in Qur'an courses for the preschool period.

Keywords

Religious Education, Material, Educational Set, Quran Course for the 4-6 Age Group, Preschool Education.

Citation

Emin, Bediha – Çanakçı, Ahmet Ali. "Material Use in Qur'an Courses for Children Aged 4–6: A Qualitative Research on Examining Instructors' Views Regarding the Step-by-Step Kindness Preschool Education Set: The Case of Karabük". *The Journal of Near East University Faculty of Theology* 12/1 (June 2026), 175-207. <https://doi.org/10.32955/neu.ilaf.2026.12.1.07>

Date of Submission	11.01.2026
Date of Acceptance	31.05.2026
Date of Publication	30.06.2026
Peer-Review	Double anonymized - Two External
Ethical Statement	The Balıkesir University Social and Human Sciences Scientific Research Ethics Committee, in its meeting dated 06.12.2023 and numbered 2023/09, decided that the application was "Appropriate" in terms of scientific research ethics. It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited
Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Article Information	This study is derived from the master's thesis titled "Examination of the Step-by-Step Kindness Preschool Education Set according to the Religious Affairs Directorate's 4–6-year-old curriculum" prepared by Bediha Emin under the supervision of Assoc. Prof. Ahmet Ali ÇANAKCI in 2024.
Author Contribution Levels	Corresponding Author: Bediha Emin. Idea and Planning Author 1, 60%, Author 2, 40%; Literature Review and Data Collection Author 1, 70%, Author 2, 30%; Analysis and Writing Author 1, 60%, Author 2, 30%; Total Author 1, 66%, Author 2, 34%
Conflicts of Interest	The authors have no conflict of interest to declare.

Grant Support	The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the CC BY-NC 4.0.
Use of Artificial Intelligence	All responsibility for the use of artificial intelligence lies with the authors.

Giriş

Okul öncesi eğitim, çocuğun doğumundan temel eğitime başlamasına kadar geçen dönemdeki gelişim sürecidir. Bu süreç, bireyin yaşamında önemli bir rol oynayan fiziksel, zihinsel, psikomotor, sosyal, duygusal, bilişsel ve dilsel gelişimlerinin büyük oranda tamamlandığı bir dönemdir. Bu evre, bireyin gelecekteki yaşamının şekillenmesinde büyük bir öneme sahiptir.¹ Bazı araştırmalar kişilik gelişiminin %90'ının bu evrede yani 0-6 yaş döneminde oluştuğunu belirtmektedir.² Bireyin yaşamında önemli bir yere sahip olan bu evrede, zihinsel, fiziksel ve duygusal gelişim hız kazanır. Özellikle okul öncesi dönemdeki çocuklar, eğitim hayatına başlamadan önce farklı şeyler öğrenmeye istekli ve öğrenmeye son derece açıktırlar. Çocuklar için yeni şeyleri keşfetmek, bunları deneyimlemek her zaman en önemli etkinliklerden biri olmuştur. Çocuklar, çevreleriyle etkileşimde bulunmaya ve çevrelerini araştırmaya çalışırlar. Bunların neticesinde gördükleri, duydukları, dokundukları şeyler ile ilgili zihinlerinde birer izlenim oluştururlar.³ Dolayısıyla bu dönemde verilecek eğitim de oldukça mühimdir.

Türkiye’de okul öncesi eğitim, Millî Eğitim Bakanlığı’na (MEB) bağlı devlet ve özel anaokulları ile kreşlerin yanı sıra, Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB) çatısı altında yer alan 4-6 yaş grubu Kur’an kursları tarafından yürütülmektedir. Bu kurumlarda çocukların gelişim düzeylerine uygun hem eğitsel hem de eğlenceli materyallerin titizlikle seçilmesi büyük önem taşımaktadır. Eğitimde materyal kullanımı her yaş grubu için önemli olmakla birlikte, okul öncesi eğitimde bu önem daha da artmaktadır. Materyallerle desteklenen etkinlikler, çocukların bilgiyi daha anlamlı bir şekilde öğrenmelerine yardımcı olur.⁴

Okul öncesi dönem/erken çocukluk dönemi gelişimsel özellikler göz önünde bulundurulduğunda, öğretim materyallerinin eğitim-öğretimin önemli unsurlarından biri olduğu söylenebilir. Öğretim materyali, eğitim-öğretim faaliyetlerinde öğrenmeye ve öğretmeye destek olabilecek eğitsel malzemelerdir. Öğretim materyalleri, sadece teknoloji temelli araçlarla sınırlı bir kavram olarak değerlendirilmemelidir. Elde hazırlanabilen küçük ya da büyük, yazılı ya da görsel formatta hazırlanan somut materyaller de öğretim materyali olarak kabul edilmektedir. Öğretim materyalleri ne kadar çeşitlenirse, derse adaptasyon artar ve bu da öğrenmeye olumlu bir şekilde etki eder.⁵ Okul öncesi döneminde öğretim sürecinin etkinliğini artırmak amacıyla kullanılan başlıca materyallerden biri

¹ Cemil Oruç, *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Din Eğitimi* (İstanbul: Dem Yayınları, 2014), 16.

² Mustafa Köylü, “Çocukluk Dönemi Dini İnanç Gelişimi ve Din Eğitimi”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/2 (2004), 137.

³ Millî Eğitim Bakanlığı (MEB), *Okul Öncesi Eğitimi Programı* (Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2013).

⁴ Mehmet Korkmaz, *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Din Eğitimi (Sorunlar ve Çözüm Önerileri)* (Kayseri: Kimlik Yayınları, 2019), 73.

⁵ Âdem Güneş, *Din Öğretimi Materyaller* (İstanbul: Dem Yayınları, 2019), 15.

kitaplardır. Bu sebeple, kitaplar okul öncesi öğretmenleri için vazgeçilmez bir eğitim materyalidir.⁶

Diyanet İşleri Başkanlığına bağlı olarak 4-6 yaş grubu Kur'an kursları ilk 2013-2014 eğitim-öğretim yılında pilot çalışma kapsamında Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır, Gaziantep, Samsun, Kayseri, Erzincan ve Rize illerinde hayata geçirilmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılı itibarıyla ise Türkiye genelinde uygulanmaya başlanmıştır. Zaman içerisinde uygulamaya giren 4-6 yaş grubu Kur'an kursları için ihtiyaçlar çerçevesinde programlar geliştirilmiş ve materyaller hazırlanmıştır. Bu doğrultuda, 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında öğrencilerin kullandıkları Adım Adım İyilik Eğitim Seti'ni incelemeyi amaçlayan bu çalışmanın temel problemi, "Öğreticiler, genel olarak materyal kullanımını, özel olarak ise Adım Adım İyilik Eğitim Seti'ni bir öğretim materyali olarak nasıl değerlendirmektedir?

Okul öncesi din eğitimi bağlamında 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programı, Türk Milli Eğitimi'nin temel ilkeleri ve hedefleri doğrultusunda çocukların, İslam dininin değerlerini günlük yaşamlarına entegre etmelerini sağlamayı hedeflemektedir. Bu program, çocukların Kur'an-ı Kerim'i hem şekil hem de ses olarak tanımalarını, Allah'ı sevgi çerçevesinde anlamalarını, yaratılışın düzenini fark etmelerini, Hz. Muhammed (s.s.v)'in kişiliği ve ahlakını öğrenip örnek almalarını, sağlıklı bir dini ve ahlaki gelişim göstermelerini hedefler. Aynı zamanda, çocukların dini kavramlar ve değerlerle ilgili olumlu deneyimler yaşamaları amaçlanmakla birlikte bu süreçte bilişsel, sosyal, duygusal, dilsel ve motor gelişim alanları çeşitli etkinliklerle desteklenerek uygun bir öğrenme ortamı sunulmaktadır.⁷ Bu amaç doğrultusunda derslerde uygulanan yöntem ve teknikler kadar kullanılan materyallerinde incelenip araştırılması önemli görülmektedir.

Yapılan literatür taramasında, 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında kullanılan çeşitli materyallere ilişkin çalışmaların bulunduğu görülmektedir. Ancak öğrencilerin uygulamada takip ettikleri etkinlikler bağlamında müstakil bir eğitim setinin incelendiği herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu doğrultuda, 4-6 yaş eğitim programında yer alan tamamlayıcı kazanımların yanı sıra diğer gelişim alanlarını da destekleyen etkinliklerden oluşan bir eğitim setinin, öğretici görüşleri çerçevesinde incelenmesinin gerekli olduğu değerlendirilmiştir. Bu nedenle, Adım Adım İyilik Eğitim Seti'nin çok yönlü olarak incelenmesinin, mevcut ihtiyaçların belirlenmesi açısından önem taşıdığı ve alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

⁶ Zehra Gelici, "4-6 Yaş Kur'an Kursu Etkinlik Kitaplarının Hikâye İçeriği ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi," *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 24/45 (2022), 87.

⁷ Diyanet İşleri Başkanlığı, *4-6 Yaş Grubu Öğretim Programı* (Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022), 6.

Bu çerçevede çalışma, 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretim programının amaçları ve derslerde materyal kullanımının gerekliliği göz önünde bulundurularak Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'ni öğretici görüşlerine göre ele alarak incelemeyi amaçlamaktadır.

Araştırmanın bu temel amacı çerçevesinde aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır:

1. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin fiziki (ciltleme, renk, şekil, biçim) özellikleri hakkında Kur'an kursu öğrencilerin görüşleri nelerdir?
2. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin içeriği hakkında Kur'an kursu öğrencilerinin görüşleri nelerdir?
3. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin bir öğretim materyali olarak kullanımında karşılaşılan sorunlar var mı; varsa bunlar nelerdir?

Bu araştırma, Türkiye Diyanet Vakfı (TDV) yayınları tarafından yayınlanan Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti ile sınırlandırılmış olup diğer eğitim setlerini kapsamamaktadır. Ayrıca araştırma, gerçekleştirildiği 2023-2024 eğitim-öğretim yılı, Karabük ilinde görevli 20 öğreticinin görüşleri, ulaşılan kaynaklar, elde edilen bulgular ve sonuçlarla sınırlıdır.

1. Yöntem

1.1. Araştırmanın Deseni

Bu çalışma, nitel araştırma yöntemlerinden durum çalışması desenine göre tasarlanmıştır. Nitel araştırmalar, görüşmeler, gözlemler ve belge analizleri gibi nitel veri toplama yöntemleriyle, algılar ve olayların doğal ortamlarında gerçekçi ve kapsamlı bir biçimde sunulmasını hedefleyen bir araştırma sürecini ifade eder.⁸ Durum çalışması, bireyin yaşantılarına odaklanarak, onların deneyimlerini derinlemesine incelemeyi; yaşam öykülerini sistemli bir biçimde ortaya koymayı; deneyimlerin taşıdığı anlamları analiz etmeyi kapsamaktadır.⁹ Bu bağlamda araştırmada, 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenlerin materyal kullanımına ilişkin görüş, deneyim ve sorunlarının betimlenmesi amaçlandığından, durum çalışması deseni kullanılmıştır.

1.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu, 2023-2024 eğitim-öğretim yılında Karabük'te bulunan 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında görevli öğretmenlerden oluşmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem, belirli kriterlere göre seçilmiş ya da özgün nitelikler gösteren durumlar bağlamında, ilgili

⁸ Ali Yıldırım- Hasan Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021), 37.

⁹ John W. Creswell, *Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*, ed. Selçuk Beşir Demir (Ankara: Eğiten Kitap, 2017), 77

olayların/olguların derinlemesine anlaşılmasına, keşfedilmesine ve açıklanmasına katkı sunduğu için¹⁰ tercih edilmiştir. Bu kapsamda araştırmada, katılımcıların sayısı önceden belirlenmeden görüşmeler başlatılmıştır. Görüşme sayısı 20'ye ulaştığında elde edilen verilerde tekrarların artması ile birlikte, çalışmanın veri doygunluğuna ulaştığı düşünülmektedir görüşmeler sonlandırılmıştır. Tablo 1'de 20 katılımcının yaş, hizmet yılı, eğitim durumu gibi demografik özellikleri yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Özellikleri

Kod	Cinsiyet	Yaş	DİB'te Hizmet Yılı	4-6 Yaş Grubu K.K Çalışma Yılı	Eğitim Durumu	Formasyon	Okul Öncesi Eğitim Sertifikası	Görev Yeri
K1	Kadın	38	10	5	Lisans	Yok	Var	İlçe
K2	Kadın	30	5	5	Lisans	Var	Var	Merkez
K3	Kadın	29	6	5	Lisans	Var	Var	Merkez
K4	Kadın	36	6	6	Lisans	Var	Var	İlçe
K5	Kadın	39	13	8	Lisans	Var	Var	İlçe
K6	Kadın	33	4	4	Ön lisans	Yok	Var	İlçe
K7	Kadın	45	3	3	Lisans	Var	Var	İlçe
K8	Kadın	28	3	3	Lisans	Var	Var	Merkez
K9	Kadın	43	3	3	Lisans	Yok	Var	Merkez
K10	Kadın	28	4	4	Lisans	Var	Var	Merkez
K11	Kadın	46	18	10	Ön lisans	Yok	Var	Merkez
K12	Kadın	41	10	10	Lisans	Var	Var	İlçe
K13	Kadın	40	18	6	Lisans	Yok	Var	İlçe
K14	Kadın	32	8	6	Lisans	Var	Var	İlçe
K15	Kadın	46	18	10	Lisans	Yok	Var	Merkez
K16	Kadın	51	18	8	Ön lisans	Yok	Var	Merkez
K17	Kadın	45	15	10	Lisans	Yok	Var	İlçe
K18	Kadın	41	5	5	Lisans	Var	Var	Merkez
K19	Kadın	45	12	10	Lisans	Yok	Var	Merkez
K20	Kadın	47	12	2	Lisans	Yok	Var	İlçe

1.3. Veri Toplama Araçları

Bireylerin duygu ve düşüncelerinin yalnızca tutum ölçekleri veya gözlem yöntemleri aracılığıyla değerlendirilmesi, bu olguların daha sınırlı bir düzeyde analiz edilmesine imkân tanımaktadır. Ancak insanların içsel durumlarını daha derinlemesine anlayabilmek için başka bir araştırma yöntemine ihtiyaç vardır; çünkü davranışların arkasındaki sebepleri ve amaçları tespit etmek zordur. Bu nedenle, bir kişinin düşünce ve duygularını daha doğru kavrayabilmek için doğrudan o kişiye soru sormak etkili yöntemlerden biridir. Açık uçlu

¹⁰ Bk. Şener Büyükoztürk vd., *Bilimsel Araştırma Yöntemleri* (Ankara: Pegem Akademi, 2017), 118; Yıldırım-Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 116-122.

sorulara verilen yanıtlar, bireyin iç dünyasını ve düşünce süreçlerini daha iyi yansıtır. Bu bağlamda, "görüşme", derinlemesine veri sağlamak için önerilen bir tekniktir ve düzenli, kontrollü bir iletişim süreci olarak tanımlanabilir.¹¹

Bu çerçevede, araştırmada görüşme¹² tekniğinden yararlanılarak “Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti”, Kur’an kursu öğretici görüşleri ve literatür çerçevesinde incelenmiştir. Veri toplama aracı olarak görüşmeler sırasında esnekliğe olanak tanıyan yarı yapılandırılmış görüşme¹³ formu kullanılmıştır. Görüşme formunda yer alan sorular hazırlanırken uzman görüş ve önerilerine başvurulmuş ve pilot uygulama yapılmıştır. Bunun sonucunda uzman görüşleri doğrultusunda düzenlemeler yapılarak sorulara son şekli verilmiş, etik kurul ve kurum izinleri alınmıştır. Araştırmada gerekli görülen izinler tamamlandıktan sonra uygulamaya geçilmiştir.

1.4. Verileri Toplama Süreci

Literatür taraması sonucunda elde edilen bulgular ve alan uzmanlarının görüşleri doğrultusunda geliştirilen yarı yapılandırılmış görüşme formuyla araştırma kapsamında yüz yüze görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler öncesinde randevu alınarak katılımcılara araştırmanın amacı, gizlilik ilkeleri ve süreç hakkında ayrıntılı bilgi verilmiş; her katılımcı tarafından imzalanmak üzere “gönüllü katılım formu” hazırlanarak onayları alınmıştır. Görüşme sürecinde sorular, belirli konulara göre gruplanmış ve içerik bütünlüğünü sağlamak amacıyla birbiriyle bağlantılı bir sıralama izlenerek katılımcılara yöneltilmiştir. Araştırmanın başlangıcında, katılımcılara çalışmanın amacı hakkında kısa bir bilgilendirme yapılmış; sorulara içtenlikle yanıt vermeleri gerektiği belirtilmiş ve istedikleri zaman çalışmadan ayrılacakları ifade edilmiştir. Toplam görüşme süresi 569 dakika olup, her bir katılımcı ile ortalama 20 ila 30 dakika arasında görüşme yapılmıştır.

1.5. Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizi, içerik analizi tekniği ile yapılmıştır. İçerik analizi, verilerin yorumlanmasında kavramların ve kavramlar arasındaki anlamlı bağlantıların belirlenmesi için uygulanan bir inceleme tekniğidir.¹⁴ İçerik analizi, bir metinden belirli bir konu, olgu veya durumla ilgili derinlemesine incelemeler yaparak anlamlı sonuçlar elde etmek amacıyla sistemli analizlerin yapılmasıdır.¹⁵ İçerik analizinde, toplanan veriler incelenerek katılımcıların yoğun olarak vurguladıkları görüşler doğrultusunda kodlar oluşturulur. Kodlardan kategoriler ortaya çıkar. Bu kategoriler çerçevesinde temalara

¹¹ Abbas Türnüklü, “Eğitimbilim araştırmalarında etkin olarak kullanılacak nitel bir araştırma tekniği: Görüşme”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 24/24 (2000), 557.

¹² Bk. Yıldırım-Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 127-152.

¹³ Yıldırım-Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 130.

¹⁴ Yıldırım-Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 242.

¹⁵ Niyazi Karasar, *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler* (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2018), 180-181.

ulaşılır. Elde edilen sonuçlar bütünsel olarak yorumlanır ve sonuçlar tablolar ile gösterilir.¹⁶ Bu çerçevede, araştırmada gerçekleştirilen görüşmeler kaydedilmiş ve metinler transkribe edilmiştir. Transkripsiyon işlemi sonrasında elde edilen veriler, belirli kodlar ve kategoriler altında sınıflandırılmıştır. Kategoriler aracılığıyla tematik düzeyde bir analiz yapılmış ve veriler bütünsel bir yaklaşımla literatür ışığında yorumlanmıştır. Çalışma kapsamında elde edilen verilerin analiz sürecinde, etik ilkeler doğrultusunda katılımcı gizliliğini sağlamak amacıyla herhangi bir isim bilgisi kullanılmamış; bunun yerine katılımcılar “K1”, “K2”, “K3”, “K4” vb. şeklinde kodlanarak ifade edilmiştir.

1.6. Geçerlilik ve Güvenilirlik

Nitel araştırmalarla ilgili alanyazın incelendiğinde, araştırmalarda geçerlik ve güvenirliliğin sağlanmasına yönelik çeşitli stratejilerin benimsendiği görülmektedir.¹⁷ Bu doğrultuda, çalışmanın geçerlik ve güvenirliliğini artırmak amacıyla araştırmanın problemi bağlamında görüşmeye katılacak öğreticilerin belirlenmesinde görev yeri, mesleki deneyim süresi, okul öncesi eğitim ve pedagojik formasyon durumları dikkate alınmıştır. Görüşmeler, katılımcılardan randevu alınarak ve etik ilkelere uygun biçimde alınan bilgilendirilmiş onam formu doğrultusunda araştırmacı tarafından yüz yüze gerçekleştirilmiştir. Tüm görüşmeler ses kayıt cihazı ile kaydedilmiş, ardından bu kayıtlar yazılı metne dönüştürülerek katılımcılara teyit için gönderilmiştir. Ulaşılan bulgular, kendi içinde anlamlı, açık, anlaşılır ve tutarlı bir şekilde ortaya konularak betimlenmiş, kod, kategori ve temaların bütünlük içerisinde olmasına özen gösterilmiş ve uzman görüşleri dikkate alınarak literatür ışığında değerlendirilmiştir. Dolayısıyla görüşme süreci, şekli, görüşmelerin gerçekleşme zamanı, verilerin toplanması, kaydedilmesi, analizi ve yorumlanmasıyla ilgili metodik bilgilere ilişkin detaylı açıklamalar yapılmıştır.

1.7. İlgili Literatür

İlgili alanyazın incelendiğinde, genelde 4-6 yaş grubu Kur'an kursları, özelde ise bu kurumlarda materyal kullanımına ilişkin çeşitli araştırmaların gerçekleştirildiği görülmektedir. Yapılan çalışmalardan bazılarında yer verilmesi, bu araştırmanın alandaki konumunun ve literatürdeki yerinin daha açık ve anlaşılır bir biçimde ortaya konmasına katkı sağlayacaktır.

Turanalp'in 2017 yılında tamamladığı *Dinî İçerikli Çocuk Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi* başlıklı doktora tezinde, 2003-2015 yılları arasında yayımlanan dinî içerikli çocuk kitapları, öğretmen görüşleri doğrultusunda içerik, dil, görsellik ve

¹⁶ Ali Baltacı, “Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır?”, *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5 /2 (2019), 377.

¹⁷ Creswell, *Araştırma Deseni Nitel, Nicel Karma Yöntem Yaklaşımları*, 201-204; Yıldırım-Şimşek, *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*, 281-298.

eğitsel gibi farklı açılardan incelenmiştir.¹⁸

Sarı'nın *Kur'an Kursları Öğretici Kitabındaki Uygulamaların İncelenmesi* adlı yüksek lisans çalışmasında, DİB'te hazırlanmış olan 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretici kitaplarındaki etkinlikler, Kur'an kursu öğreticilerin görüşleri esas alınarak değerlendirilmiştir. Karma araştırma yöntemiyle yürütülen çalışmada, nicel ve nitel veriler kullanılmış; Türkiye genelindeki öğretmenler örneklem olarak seçilmiştir. Araştırma sonucunda Kur'an kursları öğretici kitaplarının içeriklerinin zenginleştirilmesi, etkinliklerin çeşitlendirilmesi ve yaş düzeylerine uygunluğunun sağlanması gerektiği önerilmiştir.¹⁹

Korkmaz'ın *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Eğitim Materyali Sorunları ve Öğreticilerin Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri* başlıklı çalışmasında, 4-6 yaş Kur'an kurslarında kullanılan eğitim materyalleri ve öğretmenlerin karşılaştıkları sorunlara yönelik çözüm önerilerini ele almıştır. Öğreticiler, materyallerin etkileşimli, görsel ve işitsel unsurlarla zenginleştirilmesi ve çocukların ilgisini çekecek şekilde tasarlanması gerektiğini ifade etmişlerdir. Çalışma, materyal geliştirme sürecine yönelik önemli bulgular sunmaktadır.²⁰

Gelici'nin *4-6 Yaş Kur'an Kursu Etkinlik Kitaplarının Hikâye İçeriği ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi* isimli araştırmasında DİB tarafından hazırlanan 4-6 yaş grubu Kur'an kursu etkinlik kitaplarındaki hikâyelerin içerik ve görsel özellikleri betimsel analiz yapılarak incelenmiştir. Bu çalışmada okul öncesi dönemde okuma yazma bilmeyen çocuklar için hazırlanan etkinlik kitaplarındaki hikâyelerin ve özellikle resimlerin öğrenmedeki önemini vurgulamıştır. Araştırma, etkinlik kitaplarındaki hikâyelerin çocukların seviyesine uygun bilgilendirme sağladığını ancak etkileme ve merak uyandırma konusunda yetersiz kaldığını ortaya koymuştur. Ayrıca, resimlerin bazı metinlerle uyumsuz olduğu ve çocukların hayal dünyasına hitap etmediği belirlenmiştir. Çalışma, daha hareketli ve renkli resimlerle zenginleştirilmiş, etkinlik kitaplarının gerekliliği vurgulanmıştır.²¹

Akkuş'un *Türkiye'de Çocuk Dergileri Araştırmalarının Din Eğitimi Açısından İncelenmesi* isimli çalışmasında, Türkiye'de yayımlanan çocuk dergileri din ve değerler eğitimi bağlamında doküman incelemesi ve içerik analizi yoluyla değerlendirilmiştir. Araştırma, bu dergilerin dinî, ahlâkî, millî ve kültürel değerleri içeren içeriklere sahip olduğunu ve çocukların

¹⁸ Muhammed Fatih Turanalp, *Dinî İçerikli Çocuk Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi* (Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2017).

¹⁹ Bekir Sarı, *Kur'an Kursları Öğretici Kitabındaki Uygulamaların İncelenmesi* (Erzurum: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019).

²⁰ Mehmet Korkmaz, "4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Eğitim Materyali Sorunları ve Öğreticilerin Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri", *Erken Çocukluk Dönemi Din-Ahlak-Değerler Eğitimi ve Sorunları*, ed. M. Bayyığı vd. (Konya: Palet Yayınları, 2020). 1/251-565

²¹ Zehra Gelici, "4-6 Yaş Kur'an Kursu Etkinlik Kitaplarının Hikâye İçeriği ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 24/45 (2022), 86-114.

değerler eğitimi açısından öğretici bir işlev taşıdığını ortaya koymuştur.²²

Peşkersoy tarafından hazırlanan *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 yaş Kur'an kursları etkinlik kitapları ve Millî Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim kurumları etkinlik kitapları içeriğinin toplumsal cinsiyet açısından incelenmesi* isimli çalışmada, DİB ve MEB tarafından 4-6 yaş grubuna yönelik hazırlanan etkinlik kitapları, toplumsal cinsiyet açısından incelenmiştir. Araştırmada nitel yöntemden yararlanılmış ve içerik analizi tekniği kullanılarak metinler, görseller ve etkinlikler ayrıntılı biçimde değerlendirilmiş; erken çocukluk dönemi din eğitimi materyallerinin toplumsal cinsiyet perspektifinden değerlendirilmesi amaçlanmıştır.²³

Yüksel *Diyanet Cim Dergisi'nin 4-6 Yaş Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi* isimli makalesinde, *Diyanet Cim Dergisi*'ni 4-6 yaş öğretim programındaki değerler bağlamında içerik analizi yöntemiyle incelemiştir. Çalışmada, dergide millî, manevî ve kültürel değerlerin yanı sıra beceri, tutum ve estetik duyarlılıkların kazandırılmasına yönelik içeriklere yer verildiği belirlenmiştir. Yazılı ve görsel medyanın, okul öncesi dönemde değerler eğitimi açısından etkili bir araç olduğu vurgulanmıştır.²⁴

Sancak *Okul Öncesi Din Eğitimi Açısından 4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretici Kitabı (1-2) Değerlendirmesi* adlı çalışmasında, 2018 yılında yayımlanan 4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretici Kitabı-1 ve Öğretici Kitabı-2, nitel yöntem kullanılarak konu, kazanım ve etkinlik açısından değerlendirilmiştir. Araştırmanın sonucuna göre, kitapların genel olarak din eğitimi ilkelerine uygun olduğu belirlenmiş; ancak tüm 4-6 yaş grubuna aynı içerik ve programın uygulanmasının, bu yaş grubunun gelişim farklılıklarını göz ardı ettiği ve bazı soyut kavramların erken yaşta sunulmasının pedagojik açıdan sorunlara yol açabileceği ifade edilmiştir.²⁵

Ateşmen'in 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi adlı yüksek lisans tezi DİB tarafından yürütülen 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında uygulanan değerler eğitimi ile din öğretiminde kullanılan materyalleri, öğretici görüşlerine başvurarak incelemeyi amaçlamıştır. Yapılan inceleme neticesinde

²² Ümmügülsüm Akkuş, "Türkiye'de Çocuk Dergileri Araştırmalarının Din Eğitimi Açısından İncelenmesi," *Erken Çocukluk Dönemi Din-Ahlak-Değerler Eğitimi ve Sorunları*, ed. M. Bayyigit vd. (Konya: Palet Yayınları, 2020) 2/458-466.

²³ Kübra Peşkersoy, *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursları Etkinlik Kitapları Ve Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkinlik Kitapları İçeriğinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi* (Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021).

²⁴ Zeynep Yüksel, "Diyanet Cim Dergisi'nin 4-6 Yaş Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi," *İslami Araştırmalar Dergisi | Islamic Studies Journal, Darülhadis* (2021), 293-315.

²⁵ Ayşe Sancak, *Okul Öncesi Din Eğitimi Açısından 4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretici Kitabı (1-2) Değerlendirmesi* (Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022).

öğreticilerin ağırlıklı olarak DİB yayınlarını tercih ettiklerini, bunun yanında çeşitli kaynaklar ile sosyal medya materyallerinden de yararlandıkları bulgusuna ulaşılmıştır.²⁶

Arvasi'nin 2023 yılında hazırladığı *4-6 Yaş Çocukların Din Eğitiminde Ailelerin Kullandıkları Kaynaklar Üzerine Nitel Bir Araştırma* isimli çalışmasında, 4-6 yaş grubu çocuğu olan ailelerin tercih ettikleri din eğitimi materyalleri ve yöntemleri hakkında yarı yapılandırılmış görüşmeler yaparak bilgi toplanmış, bu sürece dair veriler elde edilmiştir.²⁷

Zırh'ın *Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 4-6 Yaş Hikâye Kitaplarının Biçim, İçerik ve Görseller Açısından İncelenmesi* Yüksek lisans çalışmasında, DİB tarafından yayımlanan 4-6 yaş grubu hikâye kitapları biçim, içerik ve görsellik açısından nitel yöntemle incelenmiştir. İçerik analizi yoluyla yapılan değerlendirmede, kitapların çocukların gelişim düzeylerine uygun olduğu, bilişsel ve duygusal gelişimlerini desteklediği belirlenmiştir.²⁸

Yavuz, *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Kullanılan Materyallerin İncelenmesi* isimli yüksek lisans çalışmasında 4-6 yaş grubu Kur'an kursları öğretici kitaplarını ve Hikayeler ve Etkinliklerle Değerler Eğitimi Seti'ni birçok açıdan ele almıştır. Programın 2023 yılında güncellendiği dolayısıyla kullanılan materyallerinde güncellenmesi gerektiğine vurgu yapılmıştır.²⁹

Fıçı ve Ay'ın *4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticileri Tarafından Geliştirilen Materyallerin İncelenmesi* başlıklı çalışmada, 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenler tarafından hazırlanan materyaller; Kur'an-ı Kerim, değerler eğitimi ve dinî bilgiler gibi alanlar kapsamında çeşitli özellikler açısından incelenmiştir. Çalışmada tasarlanan materyallerin ders motivasyonunu arttırdığı, ders akışını kolaylaştırdığı belirtilmiştir. Ayrıca öğretmenlerin bu konuda hizmet içi eğitimlerle desteklenmesinin önemli olduğu ifade edilmiştir.³⁰

Ayar'ın *Kur'an-ı Kerim Öğretiminde Kullanılan Elifbâların İncelenmesi (1972-2012)* isimli makalesinde DİB tarafından 1972-2012 yılları arasında yayımlanan elifbâlar doküman analizi yapılarak incelenmiştir. Yapılan araştırmada belirtilen yıllar içerisinde çocuklara

²⁶ Yasemin Ateşmen, *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi* (Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022).

²⁷ Zeynep Kayar Arvasi, *4-6 yaş çocukların din eğitiminde ailelerin kullandıkları kaynaklar üzerine nitel bir araştırma* (Ankara: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023).

²⁸ Sümeyye Zırh, *Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 4-6 Yaş Hikâye Kitaplarının Biçim, İçerik ve Görseller Açısından İncelenmesi* (Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023).

²⁹ Hatice Süeda Yavuz, *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Kullanılan Materyallerin İncelenmesi* (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024).

³⁰ Hatice Fıçı – Mehmet Fatih Ay, “4-6 Yaş Kuran Kursu Öğreticileri Tarafından Geliştirilen Materyallerin İncelenmesi”, *Akdeniz İlahiyat Dergisi* 1 (2025), 53-74.

yönelik hazırlanan elifbaların incelemesine de yer verilmiştir³¹

Güleç Durukan'ın 4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Materyal Hazırlama Durumları adlı çalışmasında 4-6 yaş Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenlerin materyal hazırlama durumlarını incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin eğitim sürecinde materyal kullanımına önem verdikleri, ancak materyal geliştirme konusunda çeşitli bilgi, beceri ve kaynak yetersizlikleriyle karşılaştıkları belirtilmiştir. Çalışmada, çocukların gelişim özelliklerine uygun materyal hazırlama yeterliliklerinin artırılması amacıyla hizmet içi eğitimlerin ve mesleki destek programlarının güçlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır³²

Erten ve Altun'un *Evaluation of Material Use in Early Childhood Religious Education, Türkiye: Qur'an Courses for 4-6-Year-Old Students* adlı makalede, Türkiye'de Diyanet'e bağlı 4-6 yaş Kur'an kurslarında kullanılan eğitim materyallerini ve öğretmenlerin bu materyallere yönelik tutumlarını incelenmiştir. Araştırmada 363 öğretmen ile anket yapılarak veri toplanmış ve öğretmenlerin materyal kullanımına genel olarak olumlu baktıkları ortaya konmuştur. Özellikle basılı materyallerin (kitap, kart vb.) ve işitsel materyallerin eğitim sürecinde en sık tercih edilen araçlar olduğu belirtilmiştir.³³

Yukarıda görüldüğü üzere alanyazında DİB'e bağlı 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında kullanılan öğretim materyalleriyle ilgili yapılmış bazı çalışmalar bulunmaktadır. Ancak, spesifik olarak 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında kullanılan bir öğretim materyalinin incelendiği çalışmaların sınırlı düzeyde olduğu ve bu kurslarda etkin olarak yararlanılan "Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti" ile ilgili bir araştırmanın ise bulunmadığı görülmektedir. Buradan hareketle çalışmanın 4-6 yaş grubu kurslarında materyal kullanımı konusunda ilgili literatüre katkı sağlaması beklenmektedir.

1.8. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık Ticaret İşletmesi Yönetim Kurulu'nun 14.07.2022 tarihli ve 170 sayılı kararı doğrultusunda basımı gerçekleştirilen eğitim seti, "Değerler", "Kavramlar", "Görsel Algı ve Dikkat Geliştirme", "Matematik", "Çizgi" ve "Sanat Etkinlikleri" başlıklarını taşıyan altı kitaptan oluşmaktadır. Her bir kitabın kapak tasarımında özgün bir renk tercih edilmiş olup, söz konusu renkler iç sayfalarda beyaz zemin üzerinde ikinci bir arka plan unsuru olarak da kullanılmıştır. Kitaplarda yer alan yönergeler sayfaların üst bölümünde konumlandırılmış; bu yönergelerin anlamını destekleyen ikonlara ise her kitabın başlangıç kısmında yer verilmiştir. Ayrıca sayfaların alt bölümünde çocukların boyama yapabilmesine olanak tanıyan küçük simgeler ile birlikte

³¹ Hatice Ayar, "Kur'ân-ı Kerîm Öğretiminde Kullanılan Elifbâların İncelenmesi (1972-2012)", *Diyanet İlmî Dergi* 61/2 (2025) 759-790.

³² Melek Güleç Durukan, *4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Materyal Hazırlama Durumları* (İstanbul: İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, 2025).

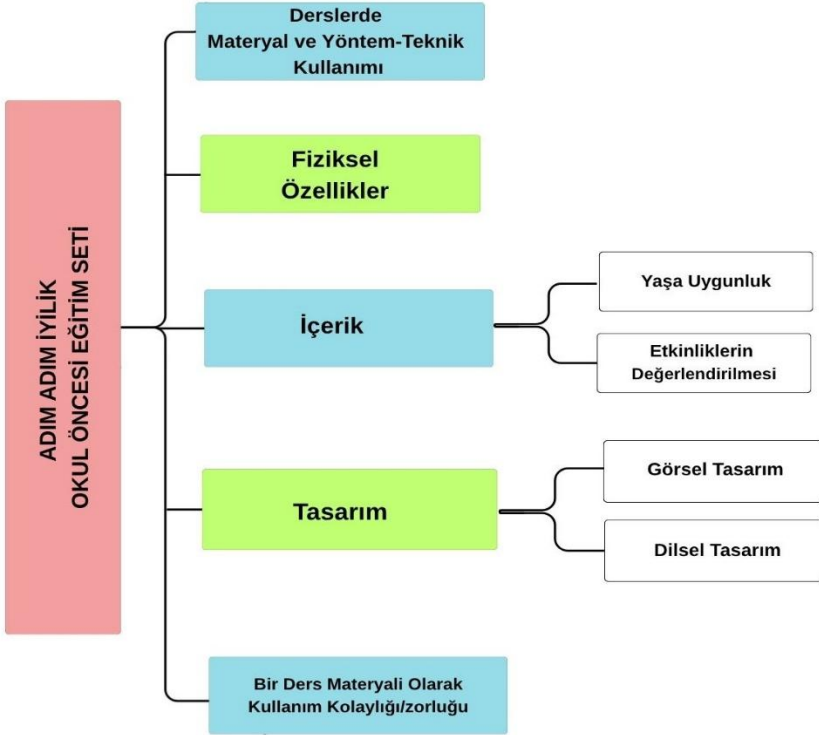
³³ Ramazan Erten-Veyssel Karani Altun, "Evaluation of Material Use in Early Childhood Religious Education, Türkiye: Qur'an Courses for 4-6-Year-Old Students" *Religions* 17/5 (2026), 505.

“Bugün nasıl hissediyorsun?” ve “Bugün hava nasıl?” sorularına yer verilmiştir. Yayınların fiziksel ölçüleri 21 × 30 cm olup, ciltleme sürecinde spiral bağlama tekniği tercih edilmiştir.

2. Bulgular ve Yorum

Çalışmada elde edilen bulgularla ilgili yapılan içerik analizi sonucunda aşağıdaki tema ve alt tema/kategorilere ulaşılmıştır.

Şekil 1. Temalar

2.1. 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Eğitim-Öğretimde Yöntem-Teknik ve Materyal Kullanımı

Araştırmada katılımcılara derslerde materyal kullanımına yer verme ve bu süreçte kullanılan yöntem-teknik ile ilgili sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların vermiş olduğu yanıtlar tablo 2’de kodlanmıştır.

Tablo 2. Katılımcıların Eğitim-Öğretimde Materyal ve Yöntem-Teknik Kullanımı

Kodlar	Katılımcılar	Katılımcı Sayısı
“Öğreticilerin derslerde farklı yöntem ve teknikler kullanması”	“K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8 K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20”	“20”
“Öğreticilerin derslerde materyal kullanması”	“K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8 K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17, K18, K19, K20”	“20”

4-6 yaş grubuna yönelik Kur'an kurslarında görev yapan öğretmenlerle yapılan görüşmelerde elde edilen bulgular, derslerde farklı öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanımına ilişkin sorular bağlamında değerlendirildiğinde, tüm katılımcıların çeşitli yöntem ve teknikleri kullandıklarını ortaya koymaktadır. Katılımcılar, derslerini tekdüze bir biçimde yürütmediklerini, çocukların gelişim özelliklerine uygun olarak çeşitlendirilmiş öğretim yöntem ve tekniklerden yararlandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların tamamı yorumlarında eğitim süreçlerinde çeşitli kaynaklardan yararlandıklarını ifade ederek internet üzerinden video platformları ve çevrimiçi kanallar aracılığıyla 4-6 yaş grubuna yönelik hazır etkinlikler temin ettiklerini belirtmişlerdir. Ayrıca, öğretmenler kendi inisiyatifleriyle değerler eğitimi ve dini bilgiler dersleri için özgün etkinlikler ve materyaller geliştirdiklerini söylemişlerdir.

K10, K11 kodlu katılımcılar, derslerde drama ve oyun gibi çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlandıklarını ve bu yöntemlerin çocukların bilişsel gelişimlerine, özellikle de düşünme becerilerinin desteklenmesine katkı sağladığını ifade etmişlerdir. Drama, erken çocuklukta bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişimi destekleyen; deneyimsel öğrenme yoluyla sosyal, bilişsel ve kişisel becerilerin gelişimine katkı sağlayan oyun temelli bir yaklaşımdır.³⁴ Drama etkinlikleri sırasında çocuklar, grup dinamikleri içerisinde karşılaştıkları sosyal durumlara yönelik çözüm üretirken doğal tepkiler verir ve bu süreçte planlama ve problem çözme becerilerini aktif olarak kullanmaktadırlar.³⁵ Literatüre bakıldığında Yağcı'nın çalışmasında da öğretmenlerin tamamının derslerde drama, gösterip yaptırma ve grup çalışmaları kullandıkları belirtilmiştir.³⁶ Şensoy'un 2022'de yaptığı araştırmasında öğretmenler en çok kullandıkları yöntemin drama ve eğitsel oyun olduğunu ifade etmişlerdir.³⁷

Araştırmada katılımcıların, materyal kullanımı ile yakından ilişkili olan derslerde tüm öğrenmenin kalıcılığını artırmak amacıyla çocukların gelişim düzeylerine uygun çeşitli öğretim teknolojileri ve çeşitli materyaller kullandıklarını belirtmişlerdir. Konuyla ilgili K19 kodlu öğretici harf öğretiminde zaman zaman kendi özgün materyallerini geliştirdiğini belirtmektedir. Örneğin, harfleri çocuklara öğretmek amacıyla bireysel olarak bir video hazırladığını ve bu video aracılığıyla harfleri hikâye yöntemiyle öğretmeye çalıştığını ifade etmektedir. Buna ek olarak, K18 kodlu öğretici öğrenme sürecinde farklı duyuşsal materyallerden yararlanıldığını vurgulamaktadır. Ayrıca birlikte zımparalı kağıtlar veya

³⁴ Ömer Adıgüzel, "Eğitimde Dramaya İlişkin Temel Kavramlar, Amaç ve Özellikler", *Erken Çocukluk Eğitiminde Drama*, ed. Yaşare Aktaş Arnas- Ömer Adıgüzel (Ankara: Pegem Akademi, 2020), 3.

³⁵ Münevver Can Yaşar, *Anasınıfına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Yaratıcı Düşünme Becerilerine Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi* (Ankara: Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009), 53.

³⁶ Samet Yağcı, *Öğreticilere Göre Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları: İzmir İli Örneği* (İzmir: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018), 166.

³⁷ Serkan Şensoy, *4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Öğretim Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Görüşleri* (Çorum: Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022), 79.

simli eva gibi dokunsal materyaller aracılığıyla çocukların dokunarak öğrenmesi sağladığını; görsel olarak tahtaya yazarak, ayrıca kâğıt üzerinde nokta birleştirme gibi etkinliklerle öğrencilerin aktif katılımı desteklediğini ifade etmektedir. Kur'an-ı Kerim öğretiminde ise belirli bir seviyeye ulaşıldıktan sonra bireysel derslere geçiş yaptığını söylemiştir. Katılımcılar, Kur'an-ı Kerim öğretiminde geleneksel yöntemlerin yanı sıra çeşitli öğretim materyallerinden de yararlandıklarını belirtmişlerdir. Katılımcıların derslerde yöntem ve teknik kullanımının yanında materyal kullanımına yönelik yöneltilen sorulara verilen yanıtlara bakıldığında; tüm katılımcıların öğretim sürecinde çeşitli materyallerden faydalandıkları görülmektedir.

Okul öncesi dönemde çocuklar, bilişsel gelişim düzeyleri nedeniyle din eğitiminde yer alan soyut kavramları anlamakta zorlanır. Bu süreçte kullanılan öğretim materyalleri, öğrenmeyi somutlaştırarak bilgilerin daha kalıcı ve anlamlı şekilde edinilmesini sağlar. Öğretim materyalleri, öğrenme sürecini ilgi çekici hâle getirerek öğrencilerin derse katılım ve motivasyonunu artırır.³⁸ Özellikle 4-6 yaş aralığındaki çocukların gelişimsel özellikleri dikkate alındığında, materyal destekli öğretimin nitelikli bir öğrenme ortamı oluşturmadaki önemi açıkça ortaya çıkmaktadır. Bu yaş grubu, öğrenme süreçlerinde somut yaşantılar yoluyla bilgi edinmeye en fazla ihtiyaç duyan dönem olarak değerlendirilmektedir. Bu bağlamda, materyal çeşitliliğinin artması ve çocukların deneyimleyerek öğrenmelerine olanak sağlanması, öğrenmenin kalıcılığı açısından son derece önemlidir. Nitekim Ateşmen'in 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi adlı çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşılmış, erken çocukluk döneminde materyal kullanımının eğitsel süreçte kritik bir rol üstlendiği ve materyal geliştirme sürecinde çocukların yaş özelliklerinin mutlaka göz önünde bulundurulması gerektiği vurgulanmaktadır.³⁹

2.2. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin Fiziksel (Şekil-Biçim) Özellikleri

Görüşmeler sırasında katılımcılara, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin dış tasarımı ve görsel-şekilsel özelliklerine ilişkin değerlendirmeleri sorulmuştur. Katılımcı yanıtları doğrultusunda elde edilen veriler analiz edilerek oluşturulan tematik kodlamalar Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin Fiziksel (Şekil-Biçim) Özellikleri ile İlgili Katılımcı Görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Katılımcı Sayısı
“Kitapların dış kapak görselinin daha dikkat çekici olması gerektiği.”	“K1, K5, K16, K17, K20”	“5”
“Kitapların spiralli olmasından dolayı kullanım kolaylığı sağlaması.”	“K2, K3, K4, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K15, K18”	“13”

³⁸ Mehmet Korkmaz, *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Gelişim* (Kayseri: Kimlik Yayınları, 2017), 27.

³⁹ Ateşmen, 4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi ve Değerlendirilmesi, 61.

“Kitapların dış kapak renklerinin birbirinden farklı olması/ incelik-kalınlık açısından uygun bulması.

“K14, K19”

“2”

Tablo 3'te bulunan verilere göre, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin fiziksel özelliklerine ilişkin soruya katılımcıların çoğunluğu, kitapların spiralli cilt yapısının kullanım kolaylığı bakımından avantaj sağladığını ifade etmiştir. Bu temaya ilişkin K3, K6 ve K8 kodlu katılımcılar tarafından materyalin kapak tasarımının estetik açıdan hoş olduğu ve dış kapağının kalınlığının uygun bulunduğu ifade edilmektedir. Ayrıca, sayfaların spiralli yapısının pratiklik sağladığı ve gerektiğinde sayfaların çıkarılarak ev ödevleri için kullanılabilceği, ancak bunun öğreticiler tarafından çok sık tercih edilmediği vurgulanmaktadır. Genel olarak, materyalin düzenli ve derli toplu yapısı öğreticiler tarafından olumlu değerlendirilmekte, şekil ve biçim açısından kullanımının uygun olduğu şeklinde görüş belirtilmektedir. Materyalin fiziksel tasarımını değerlendirirken spiralli yapısının kullanım açısından büyük kolaylık sağladığını ifade edilmiştir. Ciltli kitaplarda çocukların sayfaları açmakta ve açık tutmakta zorlandıkları, bu durumun kitabın zarar görmesine yol açtığı ifade edilmektedir. Buna karşın spiralli kitaplarda, kullanılacak sayfanın arka tarafa kıvrılabilmesi sayesinde materyalin aktif kullanımının daha rahat gerçekleştirildiği vurgulanmaktadır. Materyali görsel açıdan değerlendiren öğreticiler materyalin görsellerde çekici renkler ve kaliteli sayfa kağıtlarıyla tasarlanmasının çocukların dikkatini çektiğini ve motivasyonlarını artırdığını belirtmektedir. Başka bir katılımcı ise kâğıt kalitesinin yüksek olması ve materyallerde yer alan nesnelerin büyük boyutlarda sunulması olumlu bir özellik olarak değerlendirmektedir. Özellikle öğrenmeye yeni başlayan öğrenciler için, her sayfada tek bir nesneye ya da tek bir konuya yer verilmesi, öğrencinin dikkatini sürdürebilmesi açısından pedagojik olarak uygun bir yaklaşım sunduğunu belirtmiştir. Bununla birlikte K12 kodlu katılımcı tarafından materyalin matematik, kavramlar, çizgi ve değerler eğitimi gibi alanların ayrı kitaplar hâlinde sunulmasının öğretmenler açısından uygulamada çeşitli güçlükler neden olduğunu ifade etmiştir. Bu durum, öğretim sürecinin takibini ve materyallerin dağıtımını zorlaştırmakta, ayrıca fiziksel olarak fazla yer kaplaması nedeniyle pratiklik açısından olumsuz bir durum oluşturduğunu söylemiştir. Katılımcıların yanıtlarına bakıldığında setin spiralli cilt yapısının sınıf içi etkinliklerde pratik kullanım açısından önemli bir kolaylık sağladığını ve kullanılan malzeme kalitesinin oldukça yüksek olduğunu belirten ifadeleri dikkat çekmektedir. Başyığıt'ın *El Ele* kitaplarını incelediği çalışmasında, öğretmenler kitapların spiralli olmasının sınıf içinde kullanım kolaylığı sağladığını belirtmiştir.⁴⁰ K1, K5, K16, K17, K20 kodlu katılımcılar ise spiralli ciltlemenin olumlu bir özellik olduğunu kabul etmekle birlikte, dış kapak tasarımlarının çocukların ilgisini daha fazla çekecek şekilde görsel açıdan yeniden düzenlenmesi gerektiğini ifade edip materyallerde renk kullanımının daha canlı

⁴⁰ Esma Başyığıt, *El Ele 1-2-3 Etkinlik Kitaplarının Okul Öncesi Eğitim Programına ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi* (Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023), 108.

ve dikkat çekici şekilde düzenlenmesinin, çocukların ilgisini artıracak yönünde görüş bildirmiştir. K1 kodlu katılımcı, bu başlıktaki soruya verdiği cevapta kapak görsellerinin beklentileri karşılamadığını, renklerin yeterince canlı olmadığını ve çocukların ilgisini çekecek düzeyde olmadığını ifade etmiştir. Buna karşın spiralli tasarımın, bazı sayfaların ayrılarak eve gönderilebilmesi açısından işlevsel bir avantaj sunduğunu değerlendirmiştir. K17 ise cevabında kitabın sayfalarının dayanıklı ve kaliteli olduğunu belirtmekle birlikte, tasarımın çocuklara daha fazla hitap edecek biçimde geliştirilebileceğini ifade etmiştir. Özellikle dört yaş grubu çocuklar için dikkat çekici, dokunsal ve görsel açıdan daha güçlü bir etki bırakmasının önemli olduğunu vurgulamıştır. Bu bağlamda, görsellerin daha canlı ve ilgi çekici hâle getirilmesi, çocukların daha çok dikkatini çekeceği düşünülmektedir. Nitekim eğitim materyallerinde kullanılan görsel öğeler, çocukların derse yönelik motivasyonlarını güçlendirmekte, odaklamalarına yardımcı olmakta ve öğrenme içeriğini destekleyerek kavramların daha etkili bir biçimde anlaşılmasına katkı sağlamaktadır.⁴¹

Okul öncesi çocuk kitaplarının çocukların görsel olarak dikkatini çekebilecek nitelikte; eğlenme, öğrenme süreçlerine katkı sunabilecek ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirebilecek özelliklere sahip olması önem arz etmektedir. Çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyici nitelikte olması ve çizgi, şekil, boyut ile renk gibi görsel öğeler bakımından dikkat çekici şekilde düzenlenmiş olması gerekmektedir.⁴² Kapak resminin tasarımında yer alan görsellerin, kitap içeriğiyle anlamlı bir bütünlük oluşturacak biçimde seçilmesi ve çocuklarda kaygı uyandırmayacak biçimde estetik değerlere uygun olarak hazırlanması gerekmektedir.⁴³ Çocuklar kitapların ilk olarak dış kapak tasarımlarına bakarak kitap hakkında olumlu ya da olumsuz bir yargıya varmaktadırlar. Bu nedenle kapak tasarımında onlarda ilgi uyandırabilecek renkler ve görseller tercih edilmelidir.

2.3. Adım Adım Okul Öncesi İyilik Seti'nin İçerik Özellikleri

Araştırmada katılımcılara, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin içeriği hakkında düşünceleri sorulmuştur. Katılımcıların setin içeriğine ilişkin paylaştıkları görüşler, Tablo 4'te tematik kodlar halinde verilmiştir.

Tablo 4. Adım Adım Okul Öncesi İyilik Seti'nin İçerik Özellikleri ile İlgili Katılımcı Görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Katılımcı Sayısı
“Kitapların içeriğinin 4-6 yaş seviyesine uygun olması.”	“K6, K15”	“2”
“Kitapların içeriğinin 4 yaş için uygun olması.”	“K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8, K9, K10, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17,”	“20”

⁴¹ Ahmet Koç, “Kıbrıs ve Türkiye Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4-8. Sınıf) Ders Kitaplarındaki Görsellerin Karşılaştırma” *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 50 (2021), 370.

⁴² Neslihan Avcı, *Okul Öncesinde Materyal Geliştirme* (Ankara: Hedef Yayınları. 2015) 19.

⁴³ Tuğçe Güzelyurt -Seda Saraç, “48-66 Aylık Çocukların Gelişim Düzeylerine Uygun Çocuk Kitapları Nasıl Olmalıdır? Bir Delphi Çalışması”, *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi* 2/1 (2018), 58.

K18, K19, K20"		
"Kitapların içeriğinin 5 yaş için uygun olmaması."	"K1, K4, K5, K7, K11, K12, K13, K14"	"8"
"Kitapların içeriğinin 6 yaş için uygun olmaması."	"K1, K3, K4, K5, K7, K11, K12, K13, K14, K16, K18, K19"	"11"
Kitapların içeriğinin kolaydan zora doğru hazırlanması.	K1, K8, K10, K14,	"4"
"Konular ile ilgi etkinliklerin yeterli olması."	K18, K12	"2"
"Konular ile ilgili etkinliklerin yeterli olmaması."	"K1, K2, K3, K4, K5, K6, K7, K8, K9, K10, K11, K13, K14 K15, K16, K17, K19, K20"	"18"

Tablo 4 incelendiğinde, katılımcıların Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nde yer alan etkinlikleri, 4 yaş grubunun gelişimsel özellikleri açısından değerlendirilerek uygulanabilirliğine ilişkin görüş bildirdikleri görülmektedir. Bunun yanı sıra, iki katılımcı, setin 4-6 yaş grubunun geneli için uygun olduğunu belirtirken, sekiz katılımcı 5 yaş grubu için on bir katılımcı ise 6 yaş seviyesi için uygun olmadığını ifade etmiştir. K15 ve K6 kodlu katılımcılar, söz konusu materyalin 4-6 yaş grubuna oldukça uygun olduğunu; çocuklar için bilişsel anlamda bir zorluk oluşturmadığını ve öğretmenler açısından da uygulama sürecini zorlaştırmadığını belirtmektedir. Kitap çocukların önüne sunulduğunda, görsellerin ve yönergelerin açık ve anlaşılır olması sayesinde çocukların yapacakları etkinliği hızlıca kavradıkları ve etkinlikleri bağımsız bir şekilde, zorlanmadan yerine getirebildikleri görüşünü bildirmişlerdir.

K1, K11, K9 ve K4 kodlu katılımcılar, materyalin, tam dört yaşında olan ya da dört yaşına yeni girmiş; daha önce herhangi bir etkinlik çalışması yapmamış, okula başlamamış veya ev ortamında kalem tutma deneyimi kazanmamış çocuklar için uygun ve yeterli olduğuna değerlendirilmektedir. Ancak öğrencilerin iki yıl üst üste aynı kuruma devam etmesi ya da daha önce başka bir okul deneyimine sahip olması durumunda, söz konusu içeriğin bu çocuklar ile beş ve altı yaş grubu için oldukça basit düzeyde kaldığı belirtilmektedir. Katılımcılar, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Setinin içeriğinin 4 yaş grubu için uygun olduğunu, fakat 5 ve 6 yaş aralığındaki çocuklar açısından daha kolay olduğunu ve bu yaş grubunda merak uyandırmadığını, çocukları düşündürmeye sevk etmediğini ifade etmişlerdir. Bu sebeple, setin 5 ve 6 yaş grubu için uygun bulunmadığı belirtilmiştir. K10 ve K14 kodlu katılımcılar ise Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin içeriğinin tekdüze olduğunu ve kolaydan zora doğru bir ilerleme göstermesi gerektiğini belirtmişlerdir. Bununla birlikte, kitap setinin görsel algı, sanat etkinlikleri ve kavram çalışmaları şeklinde ayrı ayrı düzenlenmiş olmasının, bu içeriklerin bütünleştirilmesi ve anlamlı bir öğrenme kompozisyonu oluşturulması sürecinde her kullanıcı için aynı düzeyde kolaylık sağlamayabileceği belirtilmektedir. Zaman zaman bu durumun uygulayıcılar açısından zorlayıcı olabildiği, bu nedenle etkinliklerin tek bir kitap içerisinde, seviyelere göre

harmanlanarak sunulmasının daha işlevsel olacağı düşünülmektedir. Katılımcılar, kitapların pedagojik açıdan daha etkili olabilmesi için içeriklerin kolaydan zora doğru ilerleyen, birbirini tamamlayan ve birinci, ikinci, üçüncü vb. kitaplardan oluşan bir seri olarak yapılandırılmasının uygun olacağı görüşünü ifade etmişlerdir.

Öğretim ilkelerinde eğitimin kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru ilerlemesi gerektiği ilkesi bulunmaktadır. Eğitim içerikleri oluşturulurken sunulacak bilgi ve örneklerin, öğrencilerin bilişsel gelişim düzeyleri göz önünde bulundurularak en basit düzeyden en karmaşığa doğru, kademeli bir yapı içinde sunulması gerekmektedir. Bu yaklaşım, öğrencinin öğrenme sürecine daha etkin katılımını destekleyerek öz güvenini pekiştirmekte ve buna bağlı olarak öğrenmeye yönelik içsel motivasyonunu artırmaktadır.⁴⁴ Gelişim seviyesine uygun olmayan materyaller çocukların ilgisini çekmez. Bu nedenle, çocukların hazırbulunuşluk düzeyleri göz önünde bulundurulmalı; önce basit, ardından daha karmaşık materyaller sunulmalıdır. Çocuğun gelişimine uygun araç-gereçler kullanıldığında, öğrenme süreci daha verimli ve etkili hale gelmektedir.⁴⁵

Ayrıca öğrenme-öğretme sürecinde gerçekleştirilen etkinliklerin, öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerine uygun olarak basitten karmaşığa ve kolaydan zora doğru kademeli biçimde planlanması, bireylerin başarı duygusu yaşamalarına olanak tanır. Bu durum, öğrencilerin akademik öz benlik algılarının güçlenmesine de önemli ölçüde katkı sağlar.⁴⁶

Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti içeriğindeki konu başlıkları hakkında etkinlik sayfalarının yeterli olduğunu belirten K12, K18 kodlu katılımcılar ise etkinlik temelli ve kitap üzerinde gerçekleştirilen çalışmaların 48 aylık çocuklar için genel olarak yeterli olduğu; ancak bu etkinliklerin daha etkili olabilmesi için öğreticinin süreci farklı yöntemlerle desteklemesinin gerekli olduğu yönünde açıklama yapmıştır. Ayrıca materyalin, aile katılımını teşvik edecek ve bu süreçte hem öğreticiyi hem de aileleri yönlendirecek biçimde yapılandırılabilceği düşünülmektedir. Bununla birlikte, kitabın bilişsel, duyuşsal ve psikomotor gelişim alanlarının tümünü kapsayan bütüncül etkinlikler sunmadığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda katılımcılar, genel olarak etkinliklerin yeterli olduğunu belirtmiş, ancak çocukların bilişsel ve duyuşsal gelişim alanlarında daha etkili destek sağlanabilmesi için farklı etkinliklerin de uygulanması gerektiğini vurgulamışlardır. İçerik özelinde, bazı kavramların işlenişinde etkinlik sayısının yeterli olduğu, bazı kavramlar için ise ek etkinliklere ihtiyaç duyulduğu ifade edilmiştir. K1, K2, K3, K4, K20 kodlu katılımcılar ise içeriğin teknolojik açıdan desteklenerek karekod eklenerek desteklenebileceğini belirtmişlerdir.

K3, K16, K19 kodlu katılımcılar bazı kavramlarda içerik yoğunluğunun değişkenlik

⁴⁴ Azize Ummanel-Aytaç Dilek, “Gelişim ve Öğrenme”, *Öğretim İlke ve Yöntemleri*, ed. Süleyman Çelenk (Ankara: Pegem Akademi, 2021), 44.

⁴⁵ Ayşe Atalay, *Okul Öncesi Eğitimde Materyal Geliştirme* (Ankara: Kök Yayınları, 2012).

⁴⁶ Ethem Yeşilyurt, “Öğretmenin Pusulası: Öğretim İlkeleri”, *Ekev Akademi Dergisi* 24/ 83 (2020), 275.

gösterdiğini belirtmişlerdir; örneğin 'kırmızı' kavramı üç-dört sayfada ele alınırken zıt kavramların yalnızca iki sayfada sunulmasını içerikte bir denge farkı olarak değerlendirmiştir. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti içeriğindeki etkinliklerin zenginleştirilmesi gerektiğini belirten katılımcılar kitapların içeriğinin hızlı bir şekilde tamamlandığını ve özellikle çocukların öğrenmekte zorlandığı kavramlarla ilgili etkinliklerin artırılarak kalıcı öğrenmeyi pekiştirecek şekilde düzenlenmesi gerektiğini ifade etmişlerdir.

Eğitim sürecinin başarısı, bireyin gelişimsel özelliklerinin dikkate alınmasıyla doğrudan ilişkilidir. Bu bağlamda, çocukların yaş grubu özellikleri dikkate alınarak eğitim ortamı ve süreçlerinin her yönüyle planlanıp hazırlanması önemlidir.⁴⁷ Bu süreçte, çocuk kitaplarının içeriği de büyük bir rol oynamaktadır. Kitaplar, çocukların merak ve keşif duygularını uyandıracak, aynı zamanda duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirecek, kişilik ve ahlaki gelişimlerine katkı sağlayacak içeriklerle zenginleştirilmelidir.⁴⁸ Bu doğrultuda, çocukların gelişim özellikleri dikkate alınarak hazırlanan nitelikli içeriklerin, erken çocukluk dönemindeki öğrenme sürecine olumlu katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

2.4. Adım Adım Okul Öncesi İyilik Seti'nin Tasarımı (Görseller ve Kullanılan Dil)

Katılımcılara, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nde yer alan görsellerin yeterliliği, öğrencilerin yaş düzeyine uygunluğu ve görsellerin bilişsel, duyuşsal ve devinimsel gelişimlerine uygunluğu hakkında sorular yöneltilerek görüşleri alınmıştır. Ayrıca, katılımcılardan sette kullanılan dil ve üslup hakkında değerlendirmede bulunmaları istenmiştir. Katılımcıların verdiği yanıtlar, Tablo 5'te kodlanarak gösterilmiştir.

Tablo 5. Adım Adım Okul Öncesi İyilik Seti'nde Bulunan Görseller ve Kullanılan Dil ile İlgili Katılımcı Görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Katılımcı Sayısı
"Kitaplarda kullanılan görsellerin gelişim düzeyine uygun olması."	"K1, K3, K6, K8, K13, K18, K19, K20"	"8"
"Kitaplardaki görsellerin gelişim düzeyine göre uygun olmaması."	"K2, K4, K5, K7, K9, K10, K11, K12, K14, K15, K16, K17"	"12"
"Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nde kullanılan dil ve üslubun öğrenci yaş seviyesine uygun olması."	"K5, K6, K9, K12, K17, K20"	"6"
"Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nde kullanılan metinlerin çok kısıtlı olması."	"K1, K2, K3, K4, K13, K14"	"6"

⁴⁷ Hasan Dam, "Çocukluk Dönemi Din Eğitimi", *Gelişimsel Basamaklara Göre Din Eğitimi*, ed. M. Köylü (Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2015), 57-101.

⁴⁸ Mübeccel Gönen vd. "Resimli Çocuk Kitaplarının Fiziksel, İçerik ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi", *Milli Eğitim Dergisi* 42/196 (2012), 269.

“Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti’nde kullanılan dil ve üslubun açık net ve anlaşılır olması.”	“K7, K8, K10, K11, K15, K16, K18, K19”	“8”
--	--	-----

Tablo 5’te görüldüğü üzere araştırma kapsamında gerçekleştirilen görüşmelerde, K1, K3, K6, K8, K13, K18, K19, K20 kodlu katılımcılar, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti’nde yer alan görsellerin çocukların yaş düzeyine uygun ve yeterli olduğunu belirtmiştir. Buna karşılık K2, K4, K5, K7, K9, K10, K11, K12, K14, K15, K16, K17 kodlu katılımcılar ise görsellerin çocukların gelişim özelliklerine yeterince hitap etmediğini ve bu açıdan yetersiz kaldığını ifade etmiştir.

Katılımcılar, görsellerin yaş seviyesine uygun olduğunu, ancak dört-altı yaş grubu için daha sevimli ve ilgi çekici hâle getirilebileceğini belirtmişlerdir. Özellikle renk kullanımının bu yaş grubunda büyük önem taşıdığı ve beyaz zemin üzerine eklenen mavi arka planın boyama etkinliklerinde rengin tam olarak ortaya çıkmasını sınırlayabileceği değerlendirilmiştir. K13 kodlu katılımcı mevcut arka planın küçük yaştaki çocuklar için ideal olmadığını düşündüğünü belirtmiştir. K13, K8 ve K6 kodlu katılımcılar, görsellerin hedef yaş grubunun özelliklerine uygun olarak tasarlanması ve dikkat çekiciliğinin artırılması gerektiğini ifade etmişlerdir.

K5, K10, K11 kodlu katılımcılar, kitap setini dört yaş grubu için uygun bulduklarını belirtmiş; ancak “Sanat Etkinlikleri” kitabında yer alan bazı kesme çalışmalarının, çocukların psikomotor becerileri açısından uygun olmadığı değerlendirilmiştir. Özellikle küçük parçaların kesilmesini gerektiren etkinliklerin 4 yaşındaki çocuklar tarafından tamamlanamadığı ve bu nedenle psikomotor gelişim hedeflerine yeterince katkı sağlamadığı ifade edilmiştir. Okul öncesi döneme yönelik hazırlanan resimli kitapların, çocukların gelişim özellikleri, ilgi alanları ve ihtiyaçları doğrultusunda tasarlanması büyük önem taşımaktadır. Ulutaş’ın çalışmasında bu özelliklere uygun olarak hazırlanmış kitapların, çocukların duygu, düşünce ve davranışlarını olumlu yönde şekillenmesine katkı sunduğu ifade edilmektedir⁴⁹

Yapılan araştırmalar, öğrenme sürecinde duyu organlarının önemli bir rol oynadığını ortaya koymaktadır. Araştırmalarda bireylerin öğrendiklerinin büyük bir kısmı görsel yolla gerçekleşmekte olup, bireyler yaptıkları ve söyledikleri bilgilerin yaklaşık %90’ını hatırlayabilmektedir. Öğrenme sürecine ne kadar fazla duyu organı dâhil edilirse, öğrenmenin kalıcılığı ve verimliliği de o ölçüde artmaktadır. Bu bağlamda, öğretim süreçlerinde çoklu duyuya hitap eden eğitim materyallerinin kullanılması, etkili öğrenme açısından büyük bir önem taşımaktadır.⁵⁰ Katılımcıların Adım Adım İyilik Okul Öncesi Seti

⁴⁹ Ayşegül Ulutaş, “Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarındaki Resimlerin Çocuğa Göreliğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”, *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 16/ 61 (2017), 603.

⁵⁰ Serkan Perkmen-Erdoğan Tezci, *Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu: Materyal Geliştirme ve Çoklu Ortam Tasarımı* (Ankara: Pegem Akademi, 2011), 17.

içerisindeki dil ve üsluba ilişkin değerlendirmeleri incelendiğinde, setin dil ve üslubunun genel olarak açık, net ve öğrenci yaş seviyesine uygun olduğu görülmektedir. Soruya verilen yanıtlar arasında, dilin ve yönergelerin anlaşılır olduğu ve 4-6 yaş grubu çocuklar için uygun bulunduğu yönünde ifadeler öne çıkmıştır. Bununla birlikte bazı katılımcılar, görseller daha ilgi çekici hâle getirildiği zaman yönergelerle birlikte çocukların öğrenme sürecinin daha etkili biçimde destekleneceğini belirtmiştir. Diğer yandan, K20, K13, K4, K14, K18, K7, K8, K10, K11 kodlu katılımcılar tarafından setin metinlerinin oldukça kısıtlı olduğu da değerlendirmelerde dile getirilmiştir. Okuma yazma becerileri henüz gelişmemiş olan 4-6 yaş grubu çocuklar, kitaplarla ilk temaslarında içeriği anlamak için öncelikle görsellerden yararlanmaktadır. Bu yaş grubuna yönelik kitaplarda yer alan görseller, çocukların duygusal dünyalarını etkileyerek metinle bütünleşik bir anlatı sunar. Görseller, dil ve metinle bir araya gelerek çocuk açısından yeniden yapılandırılmış bir hikâye deneyimi oluşturur. Çocuklar, kitaplarda yer alan görseller aracılığıyla metni yorumlama becerisi kazanırken; kimi zaman da metni dinleyerek görseller üzerinden anlam üretme sürecini öğrenirler. Erken çocukluk döneminde resimli kitaplarla tanışan bireyler, bu süreçte görsel okuma becerilerini geliştirmeye başlarlar.⁵¹ Bu etkinin, çocukların hayal dünyalarının zenginleşmesi ve dil gelişimlerinin güçlenmesi açısından önemli bir rol oynadığı söylenebilir. Bu nedenle, çocukların kendilerini özgürce ifade edebilecekleri ve hayal güçlerini geliştirebilecekleri bu tür etkinliklere eğitim süreçlerinde daha fazla yer verilmesi, onların hem bilişsel hem de sosyal gelişimlerine olumlu katkılar sağlayacaktır.

2.5. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin Bir Ders Materyali Olarak Kullanım Kolaylığı /Zorluğu

Katılımcılara Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin ders materyali olarak kullanımında karşılaştıkları zorluklar ve kolaylıklarla ilgili sorular yöneltilmiş ve katılımcıların verdikleri yanıtlar doğrultusunda oluşturulan kodlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin Bir Ders Materyali Olarak Kullanımında Yaşanan Zorluk ve Kolaylıklar Hakkında Katılımcı Görüşleri

Kodlar	Katılımcılar	Katılımcı Sayısı
"Adım Adım iyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'ni kullanırken setin kitaplar halinde ayrı ayrı olmasından dolayı zorluk yaşanması."	"K5, K8, K12, K13, K20"	"5"
"Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin kullanımında, sınıfın farklı yaş grubundan oluşması nedeniyle zorluk yaşanması."	"K1, K3, K4, K10, K15, K16"	"6"

⁵¹ Başyığıt, *El Ele 1-2-3 Etkinlik Kitaplarının Okul Öncesi Eğitim Programına ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*, 29.

“Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti’ni kullanırken içerisinde bulunan etkinliklerin az olması nedeni ile zorluk yaşanması.”	“K2, K7, K9, K11, K14, K17”	“6”
“Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti’ni kullanırken yönergelerinin basit ve anlaşılır olması ve spiralli yapıda olması nedeniyle kolaylık yaşanması.”	“K3, K11, K14, K15, K16, K17, K19”	“7”
“Eğitim setinin ders akışını kolaylaştırması”	“K6, K10, K18”	“3”

Tablo 6 incelendiğinde, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti’nin öğretim materyali olarak kullanımına ilişkin katılımcı görüşleri hem sağladığı kolaylıkları hem de karşılaşılan güçlükleri ortaya koymaktadır.

K3, K11, K12, K13, K14, K15, K16, K17 ve K19 kodlu katılımcılar, kitap sayfalarının kaliteli ve dayanıklı olmasının kesme, yapıştırma gibi etkinliklerin uygulanmasını kolaylaştırdığını belirtmişlerdir. Katılımcılar, bu özelliklerin sınıf içi etkinliklerin daha verimli ve sorunsuz bir şekilde yürütülmesine katkı sağladığını vurgulamışlardır. Ayrıca, sayfaların spiralli yapısının öğrencilere etkinliklerin hazırlanması ve uygulanması sürecinde pratiklik sunduğu, öğrencilerin ise materyalleri rahatlıkla kullanabilmelerine olanak tanıdığını ifade etmişlerdir. Bu bağlamda katılımcılar, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti’nin sınıf içi ders materyali olarak kullanımında önemli kolaylıklar sağladığına dikkat çekmişlerdir.

K8, K12 ve K13 kodlu katılımcılar, kitapların “Değerler”, “Kavramlar”, “Matematik”, “Sanat Etkinlikleri”, “Görsel Algı ve Dikkat Geliştirme” ve “Çizgi” gibi ayrı başlıklar altında düzenlenmiş olmasının sınıf içi dağıtım ve toplama süreçlerinde çeşitli zorluklara yol açtığını ifade etmişlerdir. Örneğin, sınıf mevcudu 14 olan bir sınıfta her öğrenci için ayrı değerler ve matematik kitaplarının bulundurulmasının, materyallerin dağıtılması ve ders sonunda yeniden toplanması sürecinde uygulayıcılar açısından güçlük oluşturduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte katılımcılar, kitapların içerik açısından işlevsel olduğunu vurgulamış; kazanım ve değerlerin kendi eğitim anlayışlarıyla uyumlu olduğunu ve materyalin kendilerine yol gösterici bir kaynak sunduğunu ifade etmişlerdir. Bu değerlendirmeler, setin pedagojik açıdan güçlü yönleri sahip olduğunu ortaya koyarken, materyallerin organizasyonu ve kullanım süreçlerine ilişkin bazı düzenlemelere ihtiyaç duyulabileceğine işaret etmektedir. Bu görüşte olan katılımcılar, kitapların içeriğinin öğretim ilkelerine uygun olarak, kolaydan zora doğru bir sıralama ile 1-2-3 şeklinde programın kazanımlarını kapsayacak şekilde düzenlenmesinin, kullanım açısından daha verimli olacağı görüşünü ifade etmişlerdir.

K1, K3, K4, K10, K15 ve K16 kodlu katılımcılar, farklı yaş gruplarının bir arada bulunduğu sınıflarda Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti’nin kullanımına ilişkin bazı uygulama güçlükleri yaşandığını ifade etmişlerdir. Katılımcılar, sınıftaki bazı çocukların etkinlikleri hızlı bir şekilde tamamlamasının, daha küçük yaş grubundaki ya da gelişim düzeyi daha

düşük öğrencilerin süreci takip etmesini zorlaştırdığını belirtmişlerdir. Bu durumun, öğretmenlerin farklı yaş ve gelişim düzeylerindeki öğrenciler arasında denge kurma çabasını artırdığı ve etkinliklerin uygulanması sürecinde çeşitli güçlükler oluşturduğu vurgulanmıştır. Genel olarak, tüm öğrencilerin etkinliklere katılımının sağlanması ve öğretim sürecinin akışının korunmasının, dikkat edilmesi gereken önemli bir husus olduğu ifade edilmiştir.

Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti'nin bir ders materyali olarak uygulama sürecinde karşılaşılan kolaylıklarla ilgili katılımcılardan alınan yanıtlara bakıldığında, büyük bir çoğunluğun, böyle bir eğitim materyaline duyulan ihtiyacın altını çizdiği ve bu tür bir setin ders akışını kolaylaştırdığı ile birlikte çocuklara pek çok olumlu katkı sunduğu ifade edilmiştir.

Elde edilen bulgular değerlendirildiğinde, eğitim setinin avantaj ve dezavantajlarına ilişkin önemli veriler sunduğu görülmektedir. Bu doğrultuda, söz konusu setin 4-6 yaş grubu öğretici ve öğrencilere çeşitli katkılar sağladığı söylenebilir.

Sonuç ve Öneriler

Okul öncesi eğitim, bireyin bilişsel, dilsel, sosyal-duygusal ve motor gelişimini bütüncül olarak destekleyen, yaşam boyu öğrenmenin temellerinin atıldığı kritik bir dönemdir. Bu dönemde sunulan nitelikli eğitim, çocukların ilkokula hazırbulunuşluk düzeylerini artırmakta ve akademik başarıdan sosyal uyuma kadar pek çok alanda uzun vadeli olumlu etkileri bulunmaktadır. Ülkemizde bu eğitim, MEB'e bağlı devlet ve özel okullarda ve DİB'e bağlı 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında verilmektedir.

Eğitim-öğretimin her kademesinde olduğu gibi okul öncesi eğitimde öğrenme sürecini destekleyen bir unsur olarak materyal kullanımı önemli bir yere sahiptir. Materyaller çocukların gelişimsel ihtiyaçlarına uygun şekilde tasarlandığında bilişsel ve psikomotor becerilerin yanı sıra sosyal etkileşimleri de güçlendirmektedir. Bu bağlamda, duyu organlarını harekete geçiren, çocuğun aktif katılımını teşvik eden ve gelişim alanlarını destekleyici nitelikte materyallerin kullanımı, etkili bir okul öncesi eğitimin vazgeçilmez parçalarından biri olarak değerlendirilmektedir. Okul öncesi yaş grubuna yönelik materyallerin, yaş özellikleri dikkate alınarak gelişim alanlarını destekleyecek nitelikte hazırlanması önemli görülmektedir.

Bu bağlamda çalışma, Adım Adım İyilik Okul Öncesi Seti'ni 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenleri ile görüşmeler yaparak incelemeyi amaçlamıştır. Araştırma kapsamında Karabük İlinde 4-6 yaş Kur'an kurslarında görev yapan 20 öğretici ile gerekli izinler alınarak görüşmeler yapılmış ve öğretmenlerden Adım Adım İyilik Okul Öncesi Seti'ni bir eğitim materyali olarak değerlendirmeleri istenmiştir.

Araştırma bulgularına göre, 4-6 yaş grubu Kur'an kursu öğretmenlerinin dersleri daha dikkat çekici ve verimli hâle getirebilmek amacıyla çeşitli yöntem ve tekniklerden yararlandıkları tespit edilmiştir. Ayrıca araştırma sonucunda öğretmenlerin, 4-6 yaş Kur'an

kurslarında materyal kullanımının eğitsel süreçte önemli bir yere sahip olduğunu vurguladığı görülmüştür.

Yapılan araştırma sonucunda ulaşılan verilere göre öğretmenlerin genel olarak bu tür yardımcı materyallere ihtiyaç duydukları görülmüştür. Araştırma kapsamında eğitim setinin fiziki özellikleri değerlendirildiğinde, spiral ciltleme biçiminin sınıf içinde kullanım kolaylığı sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca, malzeme kalitesinin iyi ve dayanıklı olduğu; kitap boyutlarının ise 4-6 yaş grubu için uygun olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Kitap kapak görsellerine ilişkin öğretici yorumlarında, kapakların daha dikkat çekici hale getirilmesi gerektiği vurgulanmıştır. Benzer şekilde, kitap içeriğinde yer alan görsellerin de çocukların ilgisini çekecek biçimde, daha canlı renklerle ve merak uyandıracak şekilde tasarlanmasının faydalı olacağı ifade edilmiştir. Dil ve üslup yönünden yapılan değerlendirmelerde ise eğitim setinin mevcut dil yapısının yaş grubuna uygun olduğu, ancak içerikte küçük eğitici hikâyelere yer verilmesinin çocukların dil gelişimine olumlu katkı sağlayacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma bulgularına göre, incelenen eğitim setinin 4 yaş grubu çocukların gelişim düzeyine daha uygun olduğu; ancak 5-6 yaş grubu çocukların ihtiyaçlarına yeterince cevap veremediği belirlenmiştir. Katılımcı öğretmenlerin görüşlerine göre, eğitim seti kapsamlı içeriği sayesinde kazanımların takibini kolaylaştırmakta ve sınıf içi uygulamalarda öğretmenlere yardımcı olmaktadır. Bununla birlikte, setin kullanımına ilişkin bazı zorlukların da bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır. Özellikle içeriğin kolaydan zora, basitten karmaşığa doğru ilerlememesi ve kitapların ardışık bir sistemle (örneğin 1-2-3 şeklinde) düzenlenmemesi, materyalin sınıf içinde etkin biçimde kullanılmasını zorlaştıran unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Ulaşılan sonuçlar bağlamında Adım Adım İyilik Okul Öncesi Eğitim Seti gibi bir okul öncesi eğitim seti hazırlanmasında şu önerilere yer verilebilir:

1. 4-6 yaş grubu Kur'an kurslarında kullanılacak materyallerin hazırlanma aşamasında bu yaş grubunun gelişimsel özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları dikkate alınabilir.
2. Hazırlanan eğitim seti içeriğindeki konuya ilişkin görsel ve işitsel öğeler barındıran karekod uygulamalarına yer verilerek öğrenme süreci desteklenebilir.
3. Okul öncesi eğitim setleri, çocukların bilişsel, sosyal-duygusal, dil, motor ve öz bakım gibi tüm gelişim alanlarını kapsayacak nitelikte etkinliklerle zenginleştirilebilir.
4. Okul öncesi eğitim setlerine, çocukların merak duygusunu besleyen, onları araştırmaya ve keşfetmeye sevk eden etkinlik ve çalışma sayfaları eklenebilir.

5. Okul önsesi eğitim setleri hazırlanırken çocukların yaş grupları ve dikkat süreleri göz önünde bulundurularak, materyallerde canlı renkler ve ilgi çekici görsellere yer verilebilir.
6. Okul önsesi eğitim setlerinin, öğretim ilkeleri doğrultusunda kolaydan zora ve basitten karmaşığa doğru bir sıra izlemesi, öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyen bir yaklaşımdır. Bu pedagojik düzenleme, öğrencilerin yeni bilgileri kademeli olarak ve aşamalı bir şekilde kavramasına olanak tanır. Dolayısıyla, hazırlanan tüm eğitim materyalleri, bu temel ilkelere uygun olarak yapılandırılabilir.
7. Eğitim sürecine aile de dâhil edilerek, bu sürecin aile ile iş birliği içinde yürütülmesi eğitimin verimliliği ve niteliği açısından oldukça önemlidir. Bu sebeple eğitim setinin içerisine aile katılımını destekleyen ek kitaplara ve etkinlik önerilerine de yer verilebilir.

Kaynakça | References

- Adıgüzel, Ömer. “Eğitimde Dramaya İlişkin Temel Kavramlar, Amaç ve Özellikler”, *Erken Çocukluk Eğitiminde Drama*, ed. Yaşare Aktaş Arnas - Ömer Adıgüzel. 2-18 Ankara: Pegem Akademi, 2020.
- Akkuş, Ümmügülsüm. “Türkiye’de Çocuk Dergileri Araştırmalarının Din Eğitimi Açısından İncelenmesi”, *Erken Çocukluk Dönemi Din-Ahlak-Değerler Eğitimi ve Sorunları*, ed. M. Bayyığıt vd. 2/458-466. Konya: Palet Yayınları, 2020.
- Arvasi, Zeynep. 4-6 Yaş Çocukların Din Eğitiminde Ailelerin Kullandıkları Kaynaklar Üzerine Nitel Bir Araştırma. Ankara: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, İslam Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Atalay, Ayşe. *Okul Öncesi Eğitimde Materyal Geliştirme*. Ankara: Kök Yayınları, 5. Basım, 2012.
- Ateşmen, Yasemin. 4-6 Yaş Kur’an Kurslarında Değerler Eğitimi ve Din Öğretiminde Yararlanılan Materyallerin İncelenmesi. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Avcı, Neslihan. *Okul Öncesinde Materyal Geliştirme*. Ankara: Hedef Yayınları, 2. Basım, 2015.
- Ayar, Hatice. “Kur’ân-ı Kerîm Öğretiminde Kullanılan Elifbâların İncelenmesi (1972-2012)”. *Diyanet İlmî Dergi* 61/2 (2025) 759-790.
- Baltacı, Ali. “Nitel Araştırma Süreci: Nitel Bir Araştırma Nasıl Yapılır?”. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5/ 2 (2019), 368-388.
- Başıyığıt, Esmâ. *El Ele 1-2-3 Etkinlik Kitaplarının Okul Öncesi Eğitim Programına ve Öğretmen Görüşlerine Göre İncelenmesi*. Kastamonu: Kastamonu Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2023.
- Bulut, İsmail-Bekir Sarı. “Kur’an Kursları Öğretici Kitabındaki Etkinlik Uygulamalarının Öğretici Görüşleri Doğrultusunda İncelenmesi”. *Hitit Sosyal Bilimler Dergisi* 14/ 2 (2021), 408-428.
- Büyüköztürk, Şener vd. *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 23. Basım, 2017.
- Creswell, John W. *Araştırma Deseni Nitel, Nicel ve Karma Yöntem Yaklaşımları*. ed. Selçuk Beşir Demir. Ankara: Eğiten Kitap, 3. Basım, 2017.
- Dam, Hasan. “Çocukluk Dönemi Din Eğitimi”. *Gelişimsel Basamaklara Göre Din Eğitimi* ed. M. Köylü, 57-10, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2015.
- Diyanet İşleri Başkanlığı (DİB). 4-6 Yaş Grubu Öğretim Programı. Ankara: Diyanet İşleri Başkanlığı, Eğitim Hizmetleri Genel Müdürlüğü, 2022.
- Erten, Ramazan- Altun, Veysel Karani. “Evaluation of Material Use in Early Childhood Religious Education, Türkiye: Qur’an Courses for 4–6-Year-Old Students” *Religions* 17/5 (2026), 505.
- Fıçı, Hatice – Ay, Mehmet Fatih. “4-6 Yaş Kuran Kursu Öğreticileri Tarafından Geliştirilen Materyallerin İncelenmesi”. *Akdeniz İlahiyat Dergisi* 1 (2025), 53-74.
- Gelici, Zehra. “4-6 Yaş Kur’an Kursu Etkinlik Kitaplarının Hikâye İçeriği ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi”. *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 24/45

- (2022), 86-114.
- Gönen, Mübeccel, vd. "Resimli Çocuk Kitaplarının Fiziksel, İçerik ve Resimleme Özellikleri Açısından İncelenmesi". *Millî Eğitim Dergisi* 42/ 196 (2012), 258-272.
- Güleç Durukan, Melek. *4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Materyal Hazırlama Durumları*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek lisans Tezi, 2025.
- Güneş, Âdem. *Din Öğretimi Materyalleri*. İstanbul: Dem Yayınları, 2019.
- Güzelyurt, Tuğçe – Saraç, Seda. "48-66 Aylık Çocukların Gelişim Düzeylerine Uygun Çocuk Kitapları Nasıl Olmalıdır? Bir Delphi Çalışması". *Uluslararası Çocuk Edebiyatı ve Eğitim Araştırmaları Dergisi* (2018), 52-75.
- Karasar, Niyazi. *Bilimsel Araştırma Yöntemi: Kavramlar, İlkeler, Teknikler*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık, 2018.
- Koç, Ahmet. "Kıbrıs ve Türkiye Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi (4-8. Sınıf) Ders Kitaplarındaki Görsellerin Karşılaştırma". *Ondokuz Mayıs Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 50 (2021), 363-393.
- Korkmaz, Mehmet. "4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Eğitim Materyali Sorunları ve Öğreticilerin Bu Sorunlara Yönelik Çözüm Önerileri". *Erken Çocukluk Dönemi Din-Ahlak-Değerler Eğitimi ve Sorunları*, ed. M. Bayyığıt vd. 1/229-243. Konya: Palet Yayınları, 2020.
- Korkmaz, Mehmet. *4-6 Yaş Kur'an Kurslarında Din Eğitimi (Sorunlar ve Çözüm Önerileri)*. Kayseri: Kimlik Yayınları, 2019.
- Korkmaz, Mehmet. "4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursu Öğreticilerinin Eğitim-Öğretim Yeterlikleri Üzerine Bir Araştırma". *İlahiyat Tetkikleri Dergisi* 53 (2020), 237-261.
- Korkmaz, Mehmet. *Din Öğretimi Teknolojisi ve Materyal Gelişimi*. Kayseri: Kimlik Yayınları, 2017.
- Köylü, Mustafa. "Çocukluk Dönemi Dini İnanç Gelişimi ve Din Eğitimi". *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 14/2 (2004), 137-154.
- Millî Eğitim Bakanlığı (MEB). *Okul Öncesi Eğitim Programı*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü, 2013.
- Oruç, Cemil. *Okul Öncesi Dönemde Çocuğun Din Eğitimi*. İstanbul: Dem Yayınları, 2014.
- Perkmen, Serkan-Tezci, Erdoğan. *Eğitimde Teknoloji Entegrasyonu: Materyal Geliştirme ve Çoklu Ortam Tasarımı*. Ankara: Pegem Akademi, 2011.
- Peşkersoy, Kübra. *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Kur'an Kursları Etkinlik Kitapları ve Millî Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Kurumları Etkinlik Kitapları İçeriğinin Toplumsal Cinsiyet Açısından İncelenmesi*. Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2021.
- Sancak, Ayşe. *Okul Öncesi Din Eğitimi Açısından 4-6 Yaş Kur'an Kursları Öğretici Kitabı (1-2) Değerlendirmesi*. Bolu: Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.
- Sarı, Bekir. *Kur'an Kursları Öğretici Kitabındaki Uygulamaların İncelenmesi*. Ankara: Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2019.
- Şensoy, Serkan. *4-6 Yaş Kur'an Kursu Öğreticilerinin Öğretim Yöntem ve Teknikleri Konusundaki Görüşleri*. Çorum: Hitit Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi,

2022.

- Turanalp, Muhammed Fatih. *Dinî İçerikli Çocuk Kitaplarının Öğretmen Görüşleri Çerçevesinde Değerlendirilmesi*. Konya: Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2017.
- Türnüklü, Abbas. “Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme”. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi* 24/24 (2000), 543-559.
- Ulutaş, Ayşegül. “Okul Öncesi Dönem Çocuk Kitaplarındaki Resimlerin Çocuğa Göreliliğinin Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi”. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 16/61 (2017), 602-610.
- Ummanel, Azize-Aytaç, Dilek. “Gelişim ve Öğrenme”. *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. ed. Süleyman Çelenk. 32-48. Ankara: Pegem Akademi, 2021.
- Yağcı, Samet. *Öğreticilere Göre Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kursları: İzmir İli Örneği*. İzmir: İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2018.
- Yaşar, Münevver Can. *Anasınıfına Devam Eden Altı Yaş Çocuklarının Yaratıcı Düşünme Becerilerine Drama Eğitiminin Etkisinin İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2009.
- Yavuz, Hatice Süeda. *Diyanet İşleri Başkanlığı 4-6 Yaş Grubu Kur'an Kurslarında Kullanılan Materyallerin İncelenmesi*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024.
- Yeşilyurt, Ethem. “Öğretmenin Pusulası: Öğretim İlkeleri”. *Ekev Akademi Dergisi* 24/83 (2020), 263-288.
- Yıldırım, Ali - Şimşek, Hasan. *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2021.
- Yüksel, Zeynep. “Diyanet Cım Dergisi'nin 4-6 Yaş Öğretim Programındaki Değerler Açısından İncelenmesi”. *İslami Araştırmalar Dergisi / Islamic Studies Journal, Darülhadis* 1 (2021), 293-315.
- Zırh, Sümeyye. *Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları 4-6 Yaş Hikâye Kitaplarının Biçim, İçerik ve Görseller Açısından İncelenmesi*. Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi. 2023.